

SVOBODNA SLOVENIJA

VICTOR MARTINEZ 50
Buenos Aires

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 260254

“ESLOVENIA LIBRE”

GLASILO SLOVENCEV V JUŽNI AMERIKI

CORREO
ARGENTINO
(Precedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Año (Leto) VII.

Buenos Aires, 8. decembra (diciembre) 1949.

Štev. (No.) 49.

NAREDIMO KORAK NAPREJ!

Občnemu zboru Društva Slovencev smo posvetili že par člankov z edinim namenom, da bi društvo čim popolneje dosegalo svoj namen: pomagati mladi slovenski koloniji v Argentini do gospodarskega, kulturnega in moralnega napredka. Prepričani smo, da ni nikogar med nami, ki bi ne soglašal z nami v tem, da nam je društvo nujno potrebno in da bi ga morali takoj ustanoviti, ako bi ga še ne imeli.

V približno dveh letih svojega obstoja je društvo moralo narediti grenko pot iz začetnih težav v redne razmere. Skrajša je imelo polno nevidnega podrobnega dela v zvezi z naseljevanjem naših rojakov v Argentini. Res ni bilo mogoče ustreči v vsem, kar je kdo želel, zlasti ne glede stanovanja in primerne namestitve, vendar je bilo vsak dan veliko slučajev, ko so se Slovenci zatekali v društvo v svojih neprilikah. Ta dolga vrsta se ni pretrgala prav do danes, ko so prostori društva na Martinezu postali zbirališče in zatočišče slovenskih naseljencev.

Prihodnji občni zbor bo imel priliko, da stori velik korak naprej, da si ustanovi gospodarsko organizacijo, ki bo v okviru pravih skrbela za stare, bolne, dela nezmožne Slovence, ki že pričakujejo in bodo še pričakovali gmotne pomoči od naše skupnosti. Nedeljski občni zbor bo pokazal, ali smo slovenski naseljenci v Argentini zreli, to je: gospodarsko prevdarni, socialno misleči in krščansko čuteči. Če smo, bomo glasovali za to, da naša gospodarsko - socialna organizacija takoj prične s svojim delovanjem.

Vendar, društvo je dolžno poleg gmotne opore dajati Slovincem tudi duhovne hrane. Zato daje vso oporo raznovrstnim kulturnim stremljenjem: gledališkimi družinam, pevskim zborom, pisateljskim in umetniškimi krožkom, strokovnim gibanjem, fantovskim in deklislim organizacijam, dijaštvu in inteligenci, sploh vsakomur in v vsem, kar more umsko dvigati naš narod. V isti namen društvo zlasti podpira izdajanje dobrih knjig in listov ter nudi članstvu dobro branje v svoji knjižnici.

Vprašanje naših najmlajših postaja vsak dan bolj pereč. To je brez dvoma ena velikih nalog, ki čakajo društvo v bodočnosti.

Še ene stvari ne smemo podcenjevati: društvo ima namen gojiti osebne stike med Slovenci in privedi naše ljudi do tega, da bodo znali pozabiti malenkostne razlike med nami: da se ne bomo šli več Kranjce in Štajerce in Primorce in ne več serviljančane in špitalčane, ampak da bomo samo dobri Slovenci

Društvo Slovencev naj bo naša edina reprezentativna organizacija. Le potom društva nastopajmo kot skupina v javnosti. Tako delajo vsi kulturni narodi in vse kulturne skupine.

Društvo naj bo za nas Slovence to, kar je pogonski motor pri velikem stroju: Če je motor zanič, se stroj ustavi, pa tudi obratno: če so vijaki in kolesa v stroju zanič, najboljši motor ne spravi stroja v tek.

Atomska bomba za obrambo Evrope

Koncem prejšnjega meseca so, kakor smo že poročali v zadnji številki, zastopniki komunističnih strank na konferenci Kominforma v Budimpešti ponovno obravnavali način, kako se slednjič ven-

V Angliji in v U.S.A. računajo z možnostjo vojne na Balkanu

V Washingtonu je položil prisego novi veleposlanik v Beogradu Allen. Ko so objavili to novico, so listi pisali, da se jasno vidi velika nevarnost vojne, ki preti Jugoslaviji. Na konferenci Kominforma so v Budimpešti govorili samo o tem. Zato odhaja Allen v Beograd na silno važno in težavno mesto, kjer se odpira cela vrsta nenadnih presenečenj. Pred Allenom je bil v Beogradu za ameriškega veleposlanika Cavendish Canon, čigar največji diplomatski uspeh je ravno ta, da je znal zabiti klin razkola med Moskvo in Beograd. Cavendish Canon je svojo nalogo opravil, za njim prihaja tisti ameriški diplomat, ki slovi za najboljšo karto tam, kjer je treba koristiti Ameriki v vojnih časih.

V USA sicer jasno o kako neposredni vojni nevarnosti niso pisali. Pač pa so to nevarnost tem jasneje orisali angleški listi in zastopniki angleške vlade v

darle otresti Tita in njegovega režima v središču Balkana. Znova so povdarili, da je treba Tita ali 1. vreči z notranjo revolucijo ali pa 2. s posegom, to je vojno, od zunaj.

raznih izjavah. Njih bistvo je: ako krenejo sovjetske čete v vojni pohod proti Titu, tedaj to ne bo ostal omejen vojni slučaj in bodo v Angliji posegli v obrambo neodvisnosti majhnih držav. Titovi zastopniki pa so itak že ves čas trdili, da bi vojni pohod proti Jug. ne ostal omejen vojni konflikt, ampak bi mu sledil splošen spopad, nova svetovna vojna.

Kominformovci so omenili v enem izmed komentarjev, da bi mogel biti o bračun s Titom nekaj nenadnega, nekaj bliskovitega. Bliskovitost Hitlerjeve strategije pa bi tokrat že slonela na poslednjih iznajdbah, na atomski energiji.

Toda na zahodu tudi s tem računajo; po konferenci vojaških strokovnjakov in vojnih ministrov držav Atlantskega pakta objavljajo sedaj londonski listi novico, da je bilo na teh posvetih sklenjeno uporabiti tudi atomsko bombo za obrambo Evrope.

Procesi v Sofiji, Varšavi, Pragi in Bukarešti

Kominformovci pa se ne pripravljajo samo na boj proti zunanemu nasprotniku. Mnogo takih in enakih imajo še v svojih vrstah; če do hrupnih in učinkovitih dejanj proti Titu ne bo prišlo dovolj hitro, pa bodo bučnost svojih akcij nadomestili z vrsto procesov, povsod proti komunistom šteje 2 in ti so: v Bolgariji Trajčo Kostov, v Varšavi Gomulka, v Pragi dr. Clementis in v Bukarešti Ana Pauker. Trajčo Kostov je zaprt že od pomladi tega leta in je v obsežni preiskavi že vse priznal, kako je skušal umoriti Dimitrova in se postaviti na stran Tita, kateremu bi prepustil Bolgarijo, oboje po nalogu angleških vohunov. — V Pragi je dr. Clementis samo še imenoma zunanji minister; že dolgo sedi ob njem v uradu zastopnik tajne policije. — V Varšavi pripravljajo proces proti bivšemu generalnemu tajniku poljske kom. partije Gomulki. — V Bukarešti pa zahaja solnce milosti Ani Pauker, veledami svetovnega komunizma, ki je v svojih velikih dneh imela pravico ob vsaki uri klicati na telefon samega Stalina in z njim izmenjavati misli o bodočnosti komunizma. Glavni očitek: tajne fonde romunske komunistične stranke je odpravljala čez mejo v Švico in o tem ni obvestila Kremlja.

V nedeljo je prilika, da pregledamo ta stroj. Preglejmo odbor-motor: popravimo ga, če peša; zamenjajmo ga, če ne služi več. Pa tudi svoje vrste-stroj preglejmo: privijmo vijake, ki popuščajo in prilijmo olja, če med kolesjem škriplje.

Kako malo dobre volje je treba, da bo šlo vse bolje — in sicer vsak dan bolje naprej!

La bendición de Su Santidad el Papa para los eslovenos

Con anterioridad publicamos ya la noticia de que los eslovenos en la Argentina mandamos con motivo del solemne acto de homenaje al Monseñor dr. Gregorio Rozman, obispo de Ljubljana, un telegrama de filial cariño al Santo Padre y fidelidad a la Iglesia Católica.

Mediante el Nuncio Apostólico en Bs. Aires contestó la Secretaría de Estado del Vaticano la contestación dirigida al Monseñor dr. Gregorio Rozman en los siguientes términos:

“Según el encargo del Secretario del Estado del Vaticano tengo el agrado de participar a Vuestra Excelencia de que Su Santidad había recibido el telegrama de los eslovenos residentes en la Argentina, en el cual expresan su fidelidad y adhesión filial hacia el Lugarteniente de Jesucristo.

Su Santidad desea que se haga extensiva Su alegría sobre los términos calurosos de cariño expresado en ese telegrama y les envía su bendición apostólica.

De Vuestra Excelencia Revdmda admo in Domino

† JOSE FIETTA,
Nuncio Apostólico

Sočiju ob Črnem morju. — Mnogo komunistov pa se pripravljajo na odskok tudi v Franciji, v tej tradicionalni deželi sektarstva in razkolništva. V okolici Thoreza in Duclosa, dveh glavnih voditeljev partije v Franciji, se pojavljajo ljudje, ki govore in pišejo, “da ima Moskva pravico voditi proletarsko fronto komunizma, nima pa pravice zniževati stopnjo francoske kulture in civilizacije na stopnjo zaostalih kirgiških plemen v Srednji Aziji.”

Preokret na desno v Angleškem Imperiju

Prve volitve po delavski zmagi v Angliji v letu 1945 so bile v angleškem imperiju v Južni Afriki, kjer je zmaga nacionalistična stranka, ki jo vodi Mallan. Režim maršala Smutsa se je moral umakniti pred vlado skrajne desnice. Letos so volitve v Novi Zelandiji in v Avstraliji. V Novi Zelandiji je bil zadnje nedeljo poražen režim socialistične stranke, ki mu je načeloval Frazer in na čelu konservativne stranke bo v nekaj tednih prevzel vlado vodja konservativcev Holland. Med prvimi ukrepi te vlade bo ukinitve novozelandske ambasade v Moskvi in ostrejši nastop proti kom. stranki, čez nekaj tednov bodo volitve v Avstraliji, kjer ima večino socialistična stranka; ta vlada pa je v zadnjem času mnogo izgubila, ker je moral dopustiti, da so vodstvo velikih stavk dobili v roke voditelji skrajne levice. Mnogi napovedujejo, da bo pri volitvah v Avstraliji zmaga liberalna stranka in nadomestila dosedanjo socia-

listično vlado. Seveda gredo listi v Londonu v tej vrsti volilnih napovedanj po tej črti naprej in še bolj odločno napovedujejo, da bo tudi v Angliji pri volitvah prihodnje leto zmaga konservativna stranka.

Socialistične vlade v Novi Zelandiji, Avstraliji in v Angliji pa so dale mednarodni politiki velika imena treh mož, ki so globoko zastavili temelje protikomunistični fronti v svetu. V imenu Nove Zelandije je bil Frazer tisti, ki je zlasti na konferencah UNO zavračal in razkrinkaval manevre sovjetov. Veliko ime je v tej vrsti tudi ime avstralskega zunanega ministra Evata. V imenu Anglije pa je bil Bevin tisti, ki je bil pogosto trši nasprotnik Molotova in Višinskega, kakor pa njegov sosed iz USA. Dočim bi konservativni ali pa liberalni režimi v fronti proti komunizmu bili naravni glasniki interesov in idej srednjega sloja, so bili zunanji ministri (Nadaljevanje na 2. strani)

Atom in njegova energija

Štiri leta potekajo, odkar sta prvi atomski bombi padli na cvetoči japonski mesti Hirošimo in Nagasaki. Pod vtisom njunega razdiralnega učinka je japonska vlada ponudila brezpogojno predajo Ameriki in se je s tem druga svetovna vojna končala.

Mnogo se je tiste dni govorilo in pisalo o novih bombah, veliko ugibalo o novi atomski energiji in vstajali so že celo preroki, ki so trdili, da se je z odkritjem te nove sile začela nova doba v človeški zgodovini, doba, v kateri se bo človeštvo ali povzpelo na neslutene višine blagostanja in miru ali pa z novim odkritjem zgrmelo v propast in uničenje. Na račun atomske energije se je razvila tudi silna propaganda za ali proti vojni diplomaciji v njeni borbi za oblast nad svetom. Tudi mi smo brali in še danes beremo skoro vsak dan nove in nove izjave o važnosti in učinkovitosti atomske energije, o možnostih njene uporabe v vojni in industrijske namene, o ugodnih vplivih novega odkritja na medicinsko znanost itd. Težko pa si je samo iz izjav in redkih člankov o tem problemu ustvariti vsaj približen pojem o tem, kaj je atomska energija in kako jo pridobivajo, še manj pa, koliko naporov in materialnih sredstev je bilo treba za ostvareitev takega "podjetja" za proizvodnjo atomske energije.

Naj omenimo zato nekaj osnovnih pojmov o sestavi tvarine, materije: sestavljena je iz neštetihih majhnih delcev, iz molekul, te pa iz atomov, ki pa so zopet sestavljeni iz jedra — protona in določene števila elektronov, ki krožijo okoli jedra. Predstavljajmo si atom kot sončni sistem, v katerem je sonce jedro, planeti, kakor je n. pr. naša zemlja, pa elektroni, ki krožijo okoli sonca — jedra. Tak je atom. In tista sila, ki žene elektrone okoli jedra, je atomska energija.

(Nadaljevanje s 1. strani)

nistri socialističnih vlad tisti, ki so s svojo fronto proti komunizmu v mednarodnem delavskem gibanju ohranili veliko večino delavstva v vrstah, ki korakajo proč od komunizma.

MAO TSE PRAVI, DA JE KONEC DRŽAVLJANSKE VOJNE NA KITAJSKEM

Čunking, zadnja prestolnica nacionalistične Kitajske, je padel in sedaj drve komunisti proti Čengtuju, kamor se je hotela rešiti vlada maršala Čangkajška. Skromna armada nekaj desetstisočev nacionalistov skuša rešiti te zadnje postojanke. Predsednik republike Lingcujen je iz Hongkonga odpotoval v USA, kjer meni dobiti pomoč in razumevanje za obrambo v jugozapadni Kitajski, ki da se lahko še dolgo brani, toda vprašanje je, ali bo ta pomoč še pravočasna.

Med tem pa je vodja komunistov Mao Tse iz Peipinga po radiu objavil, da je državljanske vojne na Kitajskem konec. Odpora proti komunistom v jugozahodni Kitajski da ni več in vojakom svoje vojske napoveduje, da se bodo lahko vrnili na svoje domove. Kajti mnogo je razdejanega in uničenega in kitajska država bo sedaj krvavo rabila roke 4 milijonov vojakov, ki jih misli odpustiti iz vojne službe, da gredo na delo obnove in uvajanja komunističnega reda.

Atom je torej pravo pravcato vseirje v malem, v takem majhnem obsegu, da ga niti z najboljšim mikroskopom ni mogoče videti. Zato iz tega sledi tudi dejstvo, da je vsake tvarine prav za prav silno malo, ker je skoro ves volumen, ki ga zavzema kako telo sestavljen iz praznega prostora. Elektroni so namreč od jedra v atomu tako zelo oddaljeni, kakor so zemlja ali drugi planeti od svojega jedra — sonca — če primerjamo velikost atomskega vseirja s sončnim. Ogromne praznine so v enem in drugem. Če bi torej hoteli to praznino zmanjšati ali pa jo sploh odstraniti s tem, da bi elektrone popolnoma združili z jedrom, bi se n. pr. človeško telo skrčilo v tako majhen delček snovi, da bi ga komaj opazili z dobrim mikroskopom. Naša zemlja bi se na tak način skrčila v kroglo s premerom komaj 800 metrov.

Skrivnostno sestavo atoma je 1. 1911 odkril Anglež Ernest Rutherford, za njim pa so svetovni fiziki, kakor Thomson, Moseley, Bohr, Fermi, Millikan, Compton, Urey in drugi prišli do naslednjih zaključkov:

Povprečen premer molekule je dve desetmilijoninki milimetra (0.0000002). Molekule so sestavljene iz atomov, tako majhnih, da se jih lahko pet milijonov postavi v vrsto eden za drugim znotraj pike, s katero se konča ta stavek. Atom je pa potem sestavljen, kakor smo že zgoraj omenili, z jedra — protona in elektronov. Po teži je proton 1840 krat težji od elektrona, po premeru pa 1800 krat manjši od njega. Hitrost, s katero se sučejo elektroni okoli jedra je v gotovih primerih večja od hitrosti svetlobe, t. j. 300.000 km na sekundo. To neprestano gibanje z vseirsko hitrostjo elektronov okoli jedra je atomska energija. Če bi bilo mogoče praktično izrabititi to silo, bi zadostoval košček premoga, pa bi z atomsko energijo, ki jo ima v sebi, lahko 20.000 tonska ladja dvakrat prevozila Atlantski ocean.

Kako proizvajajo atomsko energijo? To je skrivnost, ki je Zdr. Am. Države, ne izdajo. Princip je pač v tem: razbiti atom, to se pravi, spraviti elektrone iz njihovega naravnega tira, tako da odlete proč od jedra vsak v svojo smer. V tem je tudi učinek eksplozije atomske bombe. Za proizvodnjo atomske energije uporabljajo uran (U-238), ki je radioaktiv. Največja ležišča urana so v USA, Kanadi in v belgijskem Kongu v Afriki. Največje in glavne atomske tovarne so v USA: Oak Ridge, Hanford in Los Alamos. V Oak Ridge izdelujejo radioaktivne snovi, ki jih uporabljajo za znanstvene poskuse v orožju, industriji in medicini, v Hanfordu izdelujejo plutonij, v Los Alamos pa atomske bombe.

Prvi poskusi z atomsko energijo so bili v USA izvršeni 2. decembra 1942. V Oak Ridge so za posebne laboratorije zgradili v ta namen 150 poslopjij, za elektromagnetične naprave so postavili 170 zgradb, kar je stalo nad 400.000.000 dolarjev (več kakor

gradnja panamskega prekopa). Treba je bilo izdelati načrte in potem sestaviti na tisoče doslej neznanih strojev iz materiala, ki vzdrži ogromen pritisk ob sproščanju atomske energije. Sestavili so n. pr. več po 70 metrov dolgih magnetov z ogromno privlačno silo. Izdelati je bilo treba za delo v bližini teh magnetov orodje iz nemagnetne snovi, pa vendar trde in zdržljive. Sestavili so posebno "uro" za merjenje elektronskih hitrosti do točnosti milijardinke sekunde in izboljšali "tehtnico" za tehtanje nevidnih delcev, ki niso težji od milijoninke miligrama.

Brezhibno delovanje neštetihih strojev je popolnoma zavarovano s kontrolnimi napravami, prav tako življenje ljudi, ki so tam zaposleni. Kontrolne naprave delujejo avtomatično, prav tako se avtomatično izmenjavajo posamezni deli strojev. Izrabljene dele odvažajo na oddaljena mesta, kjer jih zakopavajo v zemljo, da ne bi škodovali prebivalstvu zaradi radioaktivnosti. Tudi vozila, ki jih pri prevažanju uporabljajo, po določenem času zakopljejo in pripeljejo jo nova.

Zanimivo bi bilo vedeti, kdaj in kako bo možno uporabljati atomsko energijo v praktične namene. Kot pogonsko silo jo bodo morda lahko uporabljali že v dveh ali treh letih, seveda v glavnem le iz dosežanih atomskih središč v USA. V poštev bo v prvi vrsti prišla kot pogonska sila v elektrarnah in računajo, da bo zlasti v krajih, kjer primanjkuje bodisi vode ali premoga in lesa, cenejša, kakor pridobivanje pogonske sile na dosežani način, potom hidrocentral. Razvija pa se zaenkrat — in to je razumljivo zaradi splošnega svetovnega položaja — proučevanje in uporaba atomske energije le za vojaške namene.

MEDNARODNA USTANOVA ZA BEGUNCE

Iz Ženeve poročajo, da se bo podala začetkom prihodnjega leta na studijsko pot po svetu komisija petih članov, ki bo proučevala možnost za odhod iz Evrope na nove domove za tiste begunce, ki jih drugod ne marajo, ker so "malo zaželjeni." Gre pri tem predvsem za usoda oseb, ki so čez 45 let stare, pa še sposobne za delo, za ženske, ki žive zapuščene v raznih taboriščih z otroki ali pa brez otrok in pa za intelektualce, ki jih je nad 26.000 takih, ki se bodo morali odločiti za čisto nov poklic ročnega dela, ker s svojim poklicnim delom ne bodo mogli najti zaposlitve.

Ta komisija bo sedaj šla v razne države sveta in skušala razčistiti možnost za prihod vseh teh. Napovedujejo pa, da bo komisija morala premagati velike težave, ako bo hotela prepričati posamezne vlade, da so možne, stari čez 45 let, še lahko koristni delavci; da matere, ki imajo otroke na pr. 16 let stare tudi lahko računajo na delo in zaslužek otrok, itd.

UNO ZA BEGUNCE

Glavna skupščina UNO je v kljub opoziciji sovjetov in njih salitelitov odobrila, da se pri UNO ustanovi poseben Visoki komisariat za begunce (DP). Tajništvo UNO je ugotovilo, da bo po koncu IRO v začetku januarja 1951. še vedno nad 400.000 beguncev za katere bo treba skrbeti.

Poravnajte naročnino

ARGENTINA

Predsednik republike general Juan D. Peron je prejšnjo soboto povabil k sebi v vladno palačo svoje ministre, glavnega državnega pravobranilca in domače ter inozemske častnikarje. Vsem je izjavil, da bo vložil tožbo proti vsem obrekovalcem in tudi listom, ki so ta obrekovanja objavili, da si je v času, odkar je predsednik republike pridobil veliko premoženje. Slovesno je izjavil, da je ob nastopu predsedniške službe podal pismeno izjavo državnemu pravobranilcu o vsem svojem privatnem premoženju. Pod prisego izjavlja, da drugega premoženja tudi sedaj nima nobenega, razen onega, ki ga je že imel prej, bodisi, da je bilo njegovo osebno, ali pa ga je podedoval od svojega očeta. Posamezne častnikarje je naprosil, da so pred vsemi navzočimi odpirali zapечатane kuverte, v katerih so bile njegove izjave o premoženjskem stanju ob vstopu v predsedniško palačo, ki jih je tedaj pod prisego podal državnemu pravobranilcu. — V njih je pa bilo potrjeno to, kar je predsednik že sam prej sporočil vsem navzočim. Predsednik je končno izjavil tudi to, da je s svojo soprogo go Marijo Evo Duarte de Peron napravil oporoko, da bo po njuni smrti prešla njuna stančija v San Vicente v last pokrajinske vlade v La Plati. Pravitako je poudarjal pravico, ki jo ima narod, da ve za vsako dejanje svojega prvega uradnika in tudi za njegovo premoženjsko stanje pred nastopom predsedniške službe in po prenehanju iste.

Dan rezervistov bodo v nedeljo proslavili v Capitalu z velikim vojaškim sprevedom na Majski trg, kjer bo navzoč tudi predsednik republike.

Na praznik Brezmadežne so bile po vseh tukajšnjih cerkvah zaključene Marijine pobožnosti, ki smo jih doma imeli v mesecu maju. V vseh župnih cerkvah je bilo tudi slovesno prvo obhajilo otrok.

"*Marcha de la Constitución Peronista*" je po sklepu vlade za provinco Santa Fe postala uradna koračnica te province.

Stavka delavstva v sladkorni industriji, ki je trajala dalj časa, je končana. Ob tej priliki je govoril tudi predsednik republike in napovedal zboljšanje gmotnega položaja delavstva. Odkril je pa tudi vse ozadje te stavke, ki so jo organizirali komunistični elementi in hoteli tudi izrabititi v svoje politične namene.

Rev. Figallo, župnik cerkve sv. Julije, velik prijatelj in dobrotnik slovenskih novonaseljencev v Argentini, je te dni odpotoval v Italijo. V Rimu se bo udeležil tudi slavnosti ob proglasitvi svetega leta. Domov se bo vrnil čez tri mesece.

Sindikati trgovskih nameščencev je imel te dni v Bs. Airesu svoj kongres. Udeležila sta se ga tudi predsednik republike s gospo soprogo, notranji minister Borlenghi in guverner province Bs. Aires polkovnik Mercante, sta na kongresu tudi govorila o delu, ki ga je do sedaj izvršila Peronova vlada. Zborovalci so predsedniku in njegovi soprogi prirejali navdušene ovacije.

Neznosna vročina je pritisnila v Bs. Airesu in v istoimenski provinci prejšnjo nedeljo in ponedeljek. V nedeljo je kazal termometer v senci 32 stopinj, v ponedeljek se je pa povzpел kar na 38.2 stopinj. V razne ambulance se je moralo zateči okoli 40 ljudi radi večjih in manjših napadov solnčarice. V ponedeljek je v nekaterih predelih mesta padlo nekaj dežja in se je zaradi tega ozračje malo ohladilo.

Novice iz Slovenije

MIHA MARINKO NAVDUŠUJE ZBEGANE KOMUNISTE

V Mariboru je bila 16. novembra konferenca KPS. Na njo je prišel tudi tajnik CK KPS Miha Marinko in je zborovalec razlagal tudi sedanji svetovni položaj in 'ugled' sedanjega komunističnega režima doma v svetu. Med drugim je navajal da je "naše ljudstvo spoznalo, da je borba Sovjetske zveze vse prej, kot borba za mir in borba za enakopravnost narodov, odnosno borba proti imperializmu. Nismo tudi osamljeni, kot trobijo to kominformovska trobila. Naš ugled v Franciji, Italiji, Švici in celo v Ameriki in Avstriji raste. Naši ljudje, ki potujejo po teh deželah čujejo v Avstriji: Vam je lahko, ko imate Tita in tako vodstvo. To, da imamo pri nas še nakaznice, razumemo, da naša proizvodnja sicer že daleč prekaša predvojno, da pa ne dohaja, hitre rasti kupne moči naših delovnih ljudi. Te simpatije naraščajo zaradi našega ponosnega stališča, ki zna razgaljati zakulisno politiko zapada in vzhoda.

Tako Marinko. Njegova gornja izjava je doma vzbudila precej smeha. Ljudje so namreč šele iz njegovih ust zvedeli za "veličino" današnjih komunističnih nasilnikov, proti katerim so državniki in politiki v zahodnem svobodnem svetu pravi šolarčki in da so zato narodi doma lahko "srečni", ker je njihova usoda tako "varno spravljena v rokah tako sposobnih mož". Ko je Miha Marinko govoril gornje stavke, mu niso verjeli niti komunisti, ki jih je imel pred seboj, kaj šele ogromna večina naroda, ki je pod sedanjo komunistično diktaturo popolnoma brezpravna raja ter na milost in nemilost izročena rabljem zloglasne OZNE.

Pa tudi Marinka samega je končno zaskrbelo bodočnost sedanjega režima, ko je izjavil: "Izgleda, da nas hoče Sovjetska zveza na vsak način pahniti v tabor imperialistov, da bi tam iskali zaščite. Sovjetsko barantanje z ameriški imperialisti nas navaja na misel, da bi se radi pobotali z Amerikanci, kako bi nas spravili s sveta z razdelitvijo "pol na pol", kakor so se to svoj čas že razgovarjali z Angleži".

NAPAD NA AKTIVISTA

V Brežicah je bila 18. nov. razprava pod predstvedstvom Mirka Kušarja proti štirim storilcem iz Malega Podloga, ki so 2. oktobra napadli in s koli pobili okrajnega aktivista Staneta Štucina, tako, da je drugega dne umrl. Titov komunistični tisk pravi, da je razprava pokazala "strahotne posledice reakcionarnih sovražnih odnosov obtožencev, ki niso bili člani nobene mladinske ali množične organizacije, do "ljudske oblasti". Štucin je deloval v komisiji za oddajo preiščev. Zvečer se je ustavil v gostilni v Podlogu, kjer so ga spoznali, da je bil pri komisiji za odkup. Ko se je odpeljal s kolesom, so ga na cesti napadli 24. letni mesarski pomočnik Franc Avguštin ter kmečki sinovi Martin Kerin, Branko Košir, Martin Bajc in čevljarški pomočnik Martin Mežič. Sodba: Avguštin na smrt z ustrelitvijo, Kerin 20 let, Bajc 10 let, Košir 4 leta. Komunistični tisk poročilo zaključuje z ugotovitvijo, da so bili storilci "pod idejnimi vplivom kulakov".

Gradbena dela pri poštni palači v Ljubljani, ki bo stala na glavnem kolo-dvoru že eno leto počivajo, ker češka tvrdka, s katero je bila že leta 1946. sklenjena pogodba za dobavo telefonske centrale, ni dostavila naprav. Zdaj so sklenili pogodbo z drugo tvrdko, ki bo

telefonsko centralo preskrbela do julija meseca.

Procesi na tekočem traku. Kmet Vid Komotar je utajil 465 kg pšenice in opustil prijavo 2 travnikov. Žena Antonija je za to vedela. Obsojena sta bila oba, mož na 7 mesecev, žena pa na 6 mesecev zapora, na plačilo 8.000 dinarjev in na zaplembo pšenice. Emil Navinšek, brivec v Ljubljani, se je moral zagovarjati pred sodiščem zaradi lažnih davčnih prijav. Lani je prijavil 54.000 din čistega dobička, revizija pa je ugotovila 389.000. Svojo krivdo je v celoti priznal in je bil obsojen na 8 mesecev zapora in na 150.000 din. kazni.

Hrastniški rudarji prepočasi izpolnjujejo obljube: obvezali so se, da bodo napravili 908 delovnih izmen v prostem času za izpolnitev "plana". Do 3. novembra so jih pa napravili samo 314. Komunistični tisk jih prijemlje za dano obljubo in prigiranja k še večjim storitvam. Seveda v prostem času.

V Sloveniji je začel pregled in popis posevkov. Rezultatov še ni. Komunisti so za to službo organizirali 30.000 aktivistov in članov "množičnih organizacij". Komunistični tisk jim je za delo dal naslednji napotek: "Potrebna je vsa odločnost in ostrina, pa čeprav bo zara-

Slovinci v Argentini

Buenos Aires, 7. decembra

Občni zbor IDNAVE

V nedeljo, 18. decembra bo ob enajstih dop. (po sv. maši) v dvorani na Belgrano občni zbor IDNAVE z naslednjim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. Poročila vseh članov upravnega in nadzornega odbora;
3. Glasovanje o razrešnici;
4. Volitev upravnega in nadzornega odbora ter razsodišča;
5. Predlogi;
6. Slučajnosti.

Kandidatne liste in predloge je treba staviti pismeno in jih poslati tajniku najkasneje tri dni pred občnim zborom.

STAVBIŠČA V LANUSU

Vse kupce stavbišč iz prve skupine vabimo, da pridejo v nedeljo dne 18. dec. ob 15 uri na lice mesta. Tu si bo vsak kupec ogledal že omejičen svoj lot. Kdor je kupnino po začasnem obratovanju že plačal, bo zemljišče takoj prevzel v posest in popolno last. Isto velja tudi za one, ki bodo do tega dne kupnino poravnali. Z ostalimi se bomo glede lastnine z vsakim posebej dogovorili. Nujno prosimo vse prizadete, da se medsebojno obvestite in pridete gotovo prav vsi. V slučaju skrajno slabega vremena se sestanek odgodi in ga bomo sklicali pozneje. — Odbor.

VEČER SLOVENSКИH PISATELJEV

Pisateljska družina France Balantič v Buenos Airesu priredi v nedeljo dne 18. decembra ob 6. uri v dvorani sv. Julije

di tega marsikateremu špekulantu in malomarnemu evidentičarju vroče".

Umrl je Viktor Gostiša, primarij ženske bolnišnice v Novem mestu v p.

KDO BO KRIV, ČE BO KAMNIČANE ZEBLO?

Tako se sprašuje titov komunistični tisk v Ljubljani v drugi polovici novembra. Navaja podatke, ki nazorno prikazujejo vso napihjenost in zlaganost raznih komunističnih "uspehov". Takole pravi: Sindikalna brigada "Jakob žena" je skozi več mesecev pripravila v gozdovih Kamniške Bistrice nad 4.000 kub. metrov drv, ki pa — jasno — nočejo same priti v Kamnik. Brigada že več mesecev pritiska razne kljuke zaradi prevoza; komandant hodi, kakor v začaranem krogu: od gozdne uprave do okrajnega poverjenika za gozdarstvo, pa na notranji odsek, pa na okrajno kontrolno komisijo itd. potrebnih voznikov pa ni od nikoder. V Kamniškem okraju imajo nad 3.000 konj, pa ni dobiti 20 voznikov. Brigadirji hodijo sami okoli in iščejo voznika, pa so na tej poti spoznali ves papirnati dirindaj in humbug mobilizacije "voznikov". V Komendi, Zalogi, Jaršah, Dobrovi, Mengšu in drugod so hodili vozniki, ti pa lepo sedijo doma in se ne ganejo kljub odločbam. Brigadirjem so se vozniki le na široko smejali"...

svoj letošnji recitacijski večer v spomin šestletnice smrti mladega vrstnika Franceta Balantiča. Ta družina ima namen, vsako leto se spomniti na kak način pesnika, ki ga nosi v svojem naslovu. Letos ima v načrtu recitacijo pesmi in povesti članov, ki so med nami, stvari, ki so bile napisane v Argentini. Slovenski pisatelj in pesnik v emigraciji se zaveda, da mora zastaviti svoje pero in svojo umetnost v čas, ki gre z nami, ter nam biti oblikovalec življenja, ki hodi z nami v spominih nazaj v čas našega boja, v borbah za obstanek na soncu in v gradnji nove naše bodočnosti, ki hodi s pesnikom kot sen novih dni. Mislim, da ni treba poudarjati, naj občinstvo z ljubeznijsko spremlja ustvarjanje svojih pisateljev in naj nastavi uho in srce njihovim zgodbam in pesmi, umetnosti slovenske besede.

Božična števila Svobodne Slovenije bo izšla 22. decembra.

Božične čestitke nam dostavite pravočasno, da jih bomo lahko objavili v tej številki!

Miklavževanje. Kakor lani je tudi letos Društvo Slovencev priredilo svetega Miklavža za svoje otroke in tudi za odrasle. V cerkveni dvorani svete Julije je bila igrice kot uvod v prihod svetega Miklavža. Sveti Miklavž je v vezani besedi podal pregled letošnjih dogodkov v društvu, potem pa dal kopo dobrih naukov mladini ob izročanju raznih daril.

Prevzvišeni z rojaki na vrtu Sinigojeve domačije w Cinco Saltos.

Koledar Svobodne Slovenije za leto 1950.

V tisku je in bo v najkrajšem času izšel KOLEDAR SVOBODNE SLOVENIJE za leto 1950, že drugi, odkar smo v Argentini. Že lanski koledar je vzbudil splošno zanimanje in občudovanje, letošnji ga pa v mnogočem presega. Nihče ne bo razočaran, kdor si ga bo kupil; in kdor si ga bo naročil v prednaročilu in v PREDPLAČILU TUDI PLAČAL 17 PESOV, bo lahko še posebej vesel, ker bo prihranil nekaj denarja, ker bi ga pozneje gotovo hotel imeti.

Lanski koledar je bil posvečen BEGUNSTVU z doma in bivanju po TABORIŠČIH, letošnji pa bo vseboval predvsem zgodbe slovenskega NASELJENSTVA po vseh kontinentih: bo koledar slovenskih naseljencev v Argentini, U. S. A., Kanadi, Avstraliji, Čileju, Braziliji, Venezueli, Angliji pa tudi še ostankov bivanja na evropskem kontinentu. Podobe tega našega razmetavanja po svetu bo nudil koledar v besedi in — sliki. Pa to je samo glavna oznaka Koledarja, v čemer se bistveno razlikuje od lanskega. Ob tej priliki pa opozarjamo še posebej na poslanico predsednika dr. MIHE KREKA, v kateri z nazorno besedo podaja jasno politični položaj slovenskega begunca in sploh konstelacijo slovenskega problema v sklopu današnje svetovne zmede. Potem besede našega škofa dr. ROŽMANA, ki jih nam je poslal s Clevelanda. Podučni članki prelata dr. ODARJA (o izobčenju komunistov), dr. AHČINA (o družini), g. KOŠIČKA (o slov. naseljencih), dr. BRUMNA (o mladini), ing. BRODNIKKA (o zidanju hišic), prof. GERZINIČA (kulturne obletnice) itd. itd. Močno pa bodo zastopani tudi naši pisatelji, kakor dr. KOCIPER, s povestjo s Slovenskih gor, BINE ŠULINOV, ANDREJ, GORJAN, pesniki JANKO, ČRTIMIR, IGOR, JEREMIJA KALIN, SREBRNIČ, JAKOPIČ itd. itd.

Poleg teh prispevkov je še vsepolno zanimajočega gradiva (obletnice in spomini na pobite itd.). Opozarjamo, da bo koledar imel tokrat nad 150 slik iz naših krajev in iz naših begunskih in naseljskih let. Že samo bogastvo podob je odplačilo za denar, kot bo veljal. Zato naj ne bo noben zamejski Slovenec brez tega centralnega slovenskega Koledarja Svobodne Slovenije, ob katerem se zbirajo Slovenci vsega sveta.

Miklavževanje je za svoje člane priredil tudi Slov. izseljenski oder v cerkveni dvorani v Ciudadeli, prav lepo je pa bilo tudi v San Martinu.

Lista za pošiljanje paketov iz Argentine, ki je bila objavljena na 4. strani v 47. številki Svobodne Slovenije z dne 24. novembra, je ostala neizpremenjena in je veljavna torej tudi za december.

Družinska sreča. V družini ing. Milana in Miroslave Ecker se je 2. decembra rodil sinček Damjan. Iskreno čestitamo!

Prošnja. Kdor ve za naslov Janeza Marinčica, ga naprošamo, naj mu sporoči željo njegovega strica Franca v Avstriji, da bi se mu čimprej oglasil. Piše naj mu na naslov: Fr. M. Emzenbergstrasse 8, Klagenfurt, Austria — Europa.

Akademija mladinskih organizacij v čast Brezmadežni bo v soboto 10. dec. zvečer v župni dvorani Sv. Julije, Juan B. Alberdi 1195.

Fantje, ne pozabite na nedeljo, dne 18. decembra! Vsi v Don Boscov Zavod v Ramos Mejía!

